

Изъ науката и живота За българските пощенски марки

„Службата по чистотата“ въ природата

Всичките живи същества сж обречени на смърт и когато животът ги напусне, веществото, отъ което сж направени, се разлага и образува газове, които се разпръскват въ въздуха. Това разлагане се придружава отъ нетърпима миризма, която би ни пречила да дишаме, ако маждротъ Провидение не бѣше създало легиони чистачи, които чистятъ земята отъ труповѣтъ на животинитъ и гниещитъ растения.

Куче, хиена, чакаль

Чистачи има почти въ всичкитъ отдѣли на животното царство. Между бозайниците, тая роля се пада на нѣкои видове месоядни, сродни съ домашното куче, у които наредъ съ способността да ловятъ жива плячка, е развитъ и инстинкта да ядатъ трупове. Знаете, че домашното куче охотно яде развалено месо и когато е преситено, зарава остатѣцитъ, за да ги яде когато огладнѣе.

Хиената е единъ видъ диво куче, съ свирепъ изгледъ и чудновата стойка, произлизаща отъ това, че заднитъ ѝ крака сж по-къси отъ преднитъ. Това животно, което се срѣща най-много въ Африка, се храни почти изключително съ месото на умрѣли животни. Презъ деня хиената се крие изъ пещеритъ, а нощно време излиза, промѣква се въ гробищата и разравя мъртвитъ. Тя се сита сжщо по улицитъ на града да търси нечистотии и мърши, които жителитъ не сж си направили труда да изхвърлятъ. Нейниятъ отвратителенъ вкусъ иде въ помощъ на естествения апатия на ориенталскитъ народи и ограничава нечистотията, която тая апатия допуша да царува въ градоветъ.

Чакальтъ, друго диво куче, на рѣстъ почти колкото нашенска лисица, по нравъ е подобно на хиената. Само ако много го мжчи гладъ, то напада живи животни. Обикновено се храни съ трупове.

Птици лешояди

Между птицитъ, на гарванитъ и орлитъ — лешояди се пада ролята на чистачи. Гарванитъ се наситатъ съ всѣкакви остатѣци отъ лешъ, каквито могатъ да намѣрятъ. Знаете, че едно време оставали обѣсе-

нитъ престѣпници на бѣсилката и че цѣли ята гарвани си оспорвали месата имъ и скоро ги превърщали на скелети. Вечеръ, когато топоветъ замлъкватъ гарванитъ сж бързо летене слизатъ по бойнитъ полета и се хранятъ отъ труповетъ прострѣни на земята.

Орли-лешояди се срѣщатъ почти въ всичкитъ части на свѣта; изглежда, че тѣ предпочитатъ планинитъ. Зрѣнието имъ е извънредно силно и отъ върха на нѣкоя стрѣмна скала, дето стоятъ на постъ, тѣ могатъ да видятъ, на нѣколко километра разстояние, трупа на нѣкоя умрѣла овца въ нѣкоя долина. Най-разпространениятъ видъ е червениятъ орелъ, който живѣе въ планинитъ на всѣки старъ континентъ. На голѣмина той е колкото единъ лебедъ; шията му е гола, но въ основата ѝ надъ крилата, има огърлица отъ дълги пера.

Въ Америка, по високитъ планини, въ сѣседство съ вѣчнитъ снѣгове, живѣе кондорътъ, който достига до 1:30 м. дължина, и до 2 м. ширина съ разперени крила. Шията му е украсена съ месести израстъци, а при основата си има хубава бѣла огърлица. Тая птица се храни изключително съ мърша; може да се издига и витае въ въздуха на седемъ хиляди метра височина.

Бръмбари—гробари

Отъ хиената и орела — лешоядъ — животни сж голѣмъ рѣстъ, ще минемъ къмъ чистачи съ по-малки размѣри, но у които броя и дейността замѣстватъ голѣмината. Това сж насѣкомитъ, натоварени да премахватъ малкитъ трупове — мишки, плѣхове, птички, измрѣли по полето, тѣхнитъ пипала сж разширени въ топчета на края, което означава силно развитъ мирисъ; известно ви е, разбира се, че у насѣкомитъ, миризмитъ се възприематъ чрезъ пипалата. Тѣлата имъ сж широки и плоски — необходимо устройство за да могатъ да се вмѣкватъ по-лесно подъ малкитъ трупове. Къмъ тая група спадатъ силфитъ и гробаритъ.

Гробаритъ сж по-голѣми, „дрехата“ имъ е сѣвсемъ черна, както прилича на гробари. А другитъ сж жълти, съ напречни черни ивици.

Щомъ разлагащето животно започва да издава лоша ми-

ризма, гробаритъ я усѣщатъ, дори много отъ далече; надарени съ голѣма сила за летене, тѣ пристигатъ отвсѣкжде, спускатъ се до трупа и веднага започватъ работата си по заравянето.

Целта на тази работа е не само да се хранятъ, но и да доставятъ храна на ларвитъ, които ще излѣзатъ отъ яйцата, които тѣ снасятъ въ трупа.

Глжи

За да завършимъ този на- бързо съставенъ и чепленъ списъкъ на чистачи, трѣбва да споменемъ бръмбаритъ наре- чени стеркорери, които се занимаватъ специално отъ изпраж- нения на тревопасни животни. Тѣ заравятъ тия изпражнения и въ тѣхъ снасятъ яйцата си.

Трѣбва да споменемъ и безбройнитъ глжи, работата на които е да унищожаватъ разлагащитъ се растителни вещества. Тѣ нападатъ болнитъ загиващи дървета, влажното дърво, което гние; тѣ гмжатъ между мъртвитъ листа, натрупани по почвата на горитъ, и по торипата.

Имаме следнитъ стойности:

30 ст. розова, представляваща родната къща на Ив. Вазовъ, а въ долната частъ черешовото топче, употребено въ панагюрското въз- стание, чийто оригиналъ се пази въ Народния музей въ София.

50 ст. сиво-зелена, представля-

ваща Боримечката отъ романа „Подъ Игото“.

1 лв. сиво-кафява — портрети на Вазовъ отъ 1379 год. и 1920 год.

2 лв. сепия — портретъ и под- писъ на Ив. Вазовъ.

3 лв. сиво-виолетова — къщитъ на Вазовъ въ Пловдивъ и София.

5 лв. тъмно сина — Отецъ Па- исий, държащъ листа отъ българ- ската история.

Всички стойности се срещатъ безъ ажби, а тѣ сжщо неназбе- ни само отъ една или две страни. (Следва)

Трѣтъ гатанки

(Продължение отъ 1 стр.)

— Ваше Величество струва 29 динара.

— 29 динара! — извика кра- льтъ, като подскочи на трона си. — Нахалникъ!

— Нека Ваше Величество си спомни, че нашиятъ господъ Исусъ бѣше оцененъ 30 дина- ра; мисля, че Ваше Величество не може да твърди, че струва еднакво съ Бога.

— Право е, — каза кралтъ, изведнѣжъ успокоенъ. А кол- ко време ми трѣбва за да оби- коля земята?

— Двадесетъ и четири часа, ако Ваше Величество благово- ли да се качи на слънцето!

Кралтъ и придворнитъ из- ражкоплѣскаха. Тѣ намѣриха отговора остроуменъ.

— Ако продължавате така, — каза кралтъ, като се смѣ- ше, — ще станете протоиерей.

Сега кажете ми какво мисля и каква е грѣшката ми, като ми- сля така?

— Господарю, вие мислите, че азъ съмъ отецъ Санъ Блазъ...

— Разбира се, отче, и ще ви шибають съ камшикъ.

— Не оше, защото Ваше Ве- личество се лъже.

— Лъжа се, като мисля, че сте отецъ Санъ Блазъ?

— Наистина се лъжете, за- щото азъ съмъ слугата му!

Въ този мигъ, въ залата на- стана бъркотия: алкадѣтъ влѣ- зе сѣвсемъ задъханъ.

— Господарю, въ селото ста- ватъ чудновати работи!

— Какво се случи?

— Тая сутринъ видѣли отецъ Санъ Блазъ, възседналъ муле- то си, да трѣгва къмъ града; а по сжщия часъ други го ви- дѣли на нивата, дето и сега е оше, да сѣе съ пълни шепи и да пѣе колкото го гласъ дър- жи. Облѣченъ билъ като слу-

га, но, въпрѣки това, позн- го. Никой не посмѣлъ да попита нѣщо, боятъ се сѣ нѣкаква магия.

Кралтъ се размѣ и к- на алкада:

— Познавашъ ли този вѣкъ?

— Я вижъ, каза алкадѣ- та това е Доминго.

— Доминго, — каза кра- лтъ, — кажи ми, защо до- вмѣсто господаря си? Стр- ли го бѣше? Или наистин- омагьосанъ?

— Не повече отъ васъ и- не, господарю. Но нѣма за- да се безпокои единъ све- никъ като нашия, за гат- които може лесно да оти- единъ бѣднякъ, като мен- за да го отърва отъ нжту- то до града помолихъ го- отиде да сѣе вмѣсто мене

— Ти го отърва и отъ н- шика, — нали хитрепо? Г- щавамъ на госпдаря ти зар- тебе, но той нѣма да ст- протоиерей. Взemi тия дес- хиляди реали, ти заслужен- спечели, и кажи на госпд- си, че е по-уменъ отколк- азъ го смѣтахъ, щомъ с- взелъ слуга, като тебе.

КУПОНЪ № 36

Настоящия купонъ заедно купонитъ №-ра 31, 32, 33, 34, 35, 38, 39, и 40, ви даватъ пра- да участвувате въ раздаван- на 40 подарѣци отъ специ- ния магазинъ за пощен- марки на Д. Гошевъ, Серд- № 1 София.

Искайте отъ сжщия ма- зинъ най-новитъ албуми за б- гарски пощенски марки — дание 1936 г. Цени: 1) обик- венна хартия, голѣмъ форма 40 лв. + 3 лв. за пощ. раз- 2) сжщия подвързанъ 75 лв. 4 лв. за пощ. разноски; 3) щия, обаче, съ особености погрѣшкитъ на маркитъ, бюхеръ хартия, луксозна п- вързия 140 лв. + 5 лв. за п- разноски; 4) сжщия на оше луксозна илюстрационна хар- — 160 лв. + лв. за пощ. ра-

— Капитанъ Валера?

— Може би.

— Съжалявамъ, че този добрякъ, който ни направи толкова услуги, толкова печално е заги- налъ. Но хайде на поста, другарю, капитанътъ ни заповѣда да бдимъ! Она тамъ е по-опасенъ отъ всички!

ГЛАВА XVI

Предателството

Зазоряваше се вече, но коорабътъ оше не бѣше въ състояние да трѣгне.

— Лошо, — каза Кармо, който се бѣша ка- чилъ на кувертата да види какво става. Би рекълъ човѣкъ, че нѣкой светецъ или дяволътъ закриля графа дьо Мединъ. Ако така продължава, вмѣсто да пристигнемъ на Костенурката, ще идемъ да си строшимъ главитъ на венецуелското крайбрѣжие.

— Така ли мислишъ, другарю? — попита Ванъ Шилеръ, когато единъ другаръ бѣше замѣ- стилъ на поста.

— Тая седмица, крайбрѣжието едва се забеле- лязваше, а сега ясно се различава.

Има нѣкакво проклѣто течение, което ни влѣче фатално къмъ югъ.

— Та не може ли да затвори тая пукнатина?

— Не, а изглежда, че се отвори оше една.

— Какъ се обяснява това?

— Шушука се нѣщо... че испански пленници,

възползувани отъ слабия надзоръ, сж повредили кораба на нѣколко мѣста.

Въ това време на кувертата излѣзоха Морганъ и Пиеръ Пикардиецътъ.

— По-добре да бѣхме си стояли на фрегатата,

— каза Пикардиецътъ. Нищо не спечелихме отъ замѣната. Тоя корабъ е надупченъ като решето.

Или нѣкоя престѣпна ржка е пробила нови дупки.

— Да, отговори адмиралтъ, извършено е пре- дателство. Докато нашитъ хора се мжчехъ да за- творятъ една дупка, престѣпна ржка е направила друга.

— Съ каква целъ?

— Да ни попрѣчатъ да се върнемъ о

стенурката, това е много ясно.

— Сигурно губернаторътъ е ималъ нѣкой

приятель между пленницитъ на фрегатата.

— Възможно е, Пиеръ.

— Трѣбваше да хвърлите всичкитъ въ мо-

рето, както ви казвахме.

— Госпожица дьо Вентимилъ не би простила

никога такава жестокостъ.

— А сега какво ще правимъ?

— Ще хвърлимъ ютва въ нѣкой пѣсчъненъ

наситъ до крайбрѣжието и ще се помжчимъ да

запушимъ дупкитъ.

Но бѣше вече късно да се върши каквото и

да е. Задуха силенъ западенъ вѣтръ, огромни

вълни обгрѣскаха кораба и яростно го люшкаха.

Блѣсканъ отъ всички страни, корабътъ страшно

скърцаше, люшкаше се всрѣдъ море отъ пѣна и

не се подчиняваше вече на кормилото. Но Мор-

ганъ оше не изпущаше кормилото, надяваше се

да избѣгне опасността

Изведнѣжъ една чудовищна вълна се втурна

отъ къмъ носа и залъ кувертата отъ единия край

до другия.

Морганъ се спусна къмъ Иоланда и я хвана.

— Дръжте се здраво за менъ, госпожице,

викна той.

Едва излума това, той усѣти, че една огромна

вълна го вдигна и го отвлѣче, заедно съ младото

момиче.

Той потъна безъ да я напусне, нова вълна го

покри, но той успѣ да излѣзе на повърхността.

Когато можа да отвори очигъ си, той видѣ, че ко-

рабътъ е много далече, тласканъ отъ вълнитъ къмъ

открито море.

— Дръжте се за менъ, госпожице, каза той,

брѣгътъ е много близо.

Но Иоланда не отговори нищо, тя бѣше въ

безсъзнание.

— На помощъ!... на помощъ!... извика

Морганъ изплашенъ.

— Ида, капитане!...

Една човѣшка глава се появи всрѣдъ пѣнли-

витъ вълни, послѣ изчезна.

Морганъ извика повторно и чу сжщия гласъ

да отговаря:

— Единъ мигъ, капитане... Уфъ!... Ида!...

Пиратътъ нададе радостенъ викъ:

— Кармо!...

— Да, азъ съмъ... ето единъ спасителенъ

поясъ, дръпнахъ го тъкмо когато вълнитъ ме по-

влѣкоха.

На два пжти вече тѣ достигаха брѣга, когато

една вълна идѣше съ ревъ, ги вдигна на високо

и ги тласна напредъ съ необикновена бързина.

Краката имъ уе заплетоха въ нѣщо и когато въл-

ната се дръпна назадъ, на можа да ги повлѣче.

— На суша сме! извика Кармо грѣмогласно.

Спасени сме!...

Вълнитъ ги бѣха завлѣкли всрѣдъ единъ хаосъ

отъ кривитъ клонки на тропически дървета и това

не само ги задържа на брѣга, но и смекчи силата

на удрането.

Кармо събра сухи листа и клончета и накладе

огнь.

— Госпожице, госпожице!... казваше Морганъ,

надвесенъ надъ младото момиче. Спасени сме. Ний

сме на брѣга!...

Младото момиче потрепера, хубавитъ ѝ очи

се отвориха.

(Следва)